

Заключення. В підготовке спеціалістів для інклюзивних дошкільних навчальних закладів повинна бути врахована складність завдань, що стоять перед ними в професійній діяльності: забезпечення кожному дитині доступності навчання, альтернативність форм і установ освіти, отримання в подальшому бажаного освітнього рівня. І в той же час, головним залишається надання необхідної корекційно-реабілітаційної допомоги, психолого-педагогічного супроводу і впровадження ефективних інноваційних технологій розвитку і навчання.

Список цитуємих джерел

1. Кирста, Н. Підготовка спеціалістів дошкільного профілю до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами / Н. Кирста // Освітній простір України. — 2015. — № 6. — С. 54—57.
2. Овод Ю. В. Особливості організації навчального процесу та підготовка педагогічних кадрів для роботи в закладах інклюзивного навчання / Ю. В. Овод // Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24—25 квітня 2017 року). — Кам'янець-Подільський. — 2017. — С. 141.
3. Прядко, Л. О. Підготовка педагогів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчального закладу / Л. О. Прядко // Спеціальна освіта : стан та перспективи : матеріали Всеукраїнської (заочної) науково-практичної конференції (17—18 травня 2017 року). — Харків. — 2017. — С. 196—198.
4. Алехина, С. В. Готовність педагогів як основний фактор успішності інклюзивного процесу в освіті / С. В. Алехина, М. Н. Алексеева, Е. Л. Агафонова // Психологічна наука і освіта. — 2011. — № 1. — С. 86.

УДК: 371.13:376

Ю. В. Шевченко

Дошкільне заклад освіти «Ясли-сад комбінованого типу «Веселка», г. Обухов, Україна

ДОШКОЛЬНЕ ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТЕННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Введення. Кожен людина в країні, незалежно від його стану здоров'я, наявності фізичного або інтелектуального порушення, має право на отримання якісного освіти, яке не відрізняється від освіти здорових людей. Дані Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВОЗ) свідчать про те, що тільки 20% новонароджених умовно вважаються здоровими, а решта дітей страждає порушеннями психофізичного розвитку або перебуває в передхворобному стані. Тому на сучасному етапі розвитку освіти визнання прав такої дитини, його інтересів, потреб, надання допомоги в процесі соціалізації і вибору професійної діяльності є дуже важливим. Саме тому велике значення має інклюзивне навчання, яке передбачає спільне навчання дітей з порушеннями розвитку з їхніми ровесниками [1].

Інклюзія (від *Inclusion* — включення) — це процес збільшення ступеня участі всіх громадян в соціальному житті. В основі інклюзивного освіти лежить ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей і забезпечує рівне ставлення до всіх людей, і при цьому створює спеціальні освітні умови для дітей з особливими потребами. Тому інклюзивний підхід — це створення рівних умов, при яких всі учасники освітнього процесу мають однаковий доступ до освіти. Це стосується і дітей з особливими освітніми потребами (далі ООП), які перебувають в дошкільних навчальних закладах. Спільне з здоровими ровесниками покращує їхнє загальне розвиток: когнітивний, моторний, мовний, соціальний і емоційний [2, с. 59].

Основна частина. Інклюзивне освітня в Україні досить молодий і нараховує 5 років активного впровадження, тому вимагає комплексного підходу з боку всіх державних органів влади, суспільства, прийняття рішення. Це пов'язано з тим, що інклюзивні процеси дітей з особливими потребами в країнах пострадянського простору мають свою специфіку, оскільки в них існує система традиційного спеціального освіти. Саме тому такі країни, в тому числі і Україна, розвиваються в умовах особливого соціокультурного статусу, враховуючи позитивні досягнення диференційованого освіти.

Інклюзивне освітня в Україні привертає до себе велику увагу. Її дослідження і проблемами займаються багато вчених: В. Бондарь, М. Гордон, В. Зарецький, В. Засенко, А. Колупаєва, Н. Назарова, Л. Савчук, Т. Сак, В. Синев, В. Тарасун, О. Таранченко, В. Тищенко, Е. Хохліна, А. Шевцов.

В Україні створено законодавча база інклюзивного освіти. Вона забезпечується такими нормативними документами, як: «Про затвердженні Порядку комплектування інклюзивних груп в дошкільних навчальних закладах» (спільний наказ Міністерства освіти і науки України і Міністерства охорони здоров'я від 06.02.2015 №104/52), «Про затвердженні Концепції розвитку інклюзивного освіти» (наказ МОН № 912 від 01.10.2010), «Про затвердженні Порядку організації інклюзивного освіти в загальноосвітніх навчальних закладах» (акт Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 року № 872), «Про внесенні змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 346 і від 14 червня 2000 року № 963» (введення посади помічника вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним і інтегрованим навчанням), «Про організації інклюзивного освіти в загальноосвітніх навчальних закладах» (Лист Міністерства освіти і науки України від 18 травня

2012 года № 1/9–384 и 08.08.2013 № 1/9–539, «Об определении задач работников психологической службы системы образования в условиях инклюзивного обучения» (Письмо Министерства образования и науки Украины от 02.01.2013 № 1/9–1), «О получении документа об образовании учащимися с особыми потребностями общеобразовательных учебных заведений» (Письмо Министерства образования и науки Украины от 02 апреля 2012 года № 1/9–245). Согласно Концепции инклюзивного образования, основными путями развития образования в Украине являются: «усовершенствования нормативно-правовой базы; создание условий для беспрепятственного доступа в учебные заведения, начиная с дошкольных; сохранение единого образовательного пространства; приведения системы образовательной работы в соответствии с потребностями ребёнка, семьи; соответствующая подготовка педагогических кадров к работе с детьми с особыми образовательными потребностями» [5, с. 128].

Важно подчеркнуть, что развитие инклюзии как одной из ведущих тенденций современного этапа реформирования системы образования в Украине не означает свертывания существующей системы специального образования на дифференцированной основе. Эффективное внедрение инклюзивного образования возможно только в условиях существования двух параллельных систем и постоянного их совершенствования. Поэтому важна продуманная и взвешенная государственная политика. Она базируется на оптимизации процесса интегрирования детей с ООП в общеобразовательное пространство и учитывает научно-методические подходы внедрения инклюзивного образования, а именно:

- необходима разработка и улучшение нормативно-правовой базы для дошкольных учреждений, закрепляющей правовые основы получения образования в различных формах детям с нарушениями развития;
- инклюзивное обучение дошкольников с различными нарушениями должно происходить при участии разных специалистов (ассистент воспитателя, психолог, медицинский работник, социальный работник, помощник воспитателя) при обязательном условии проведения коррекционно-развивающих занятий;
- качество инклюзивного обучения существенно повысится при условии ранней квалифицированной диагностики и оценки развития ребёнка, а также при оказании консультативно-информационной поддержки педагогам, администрации общеобразовательного учреждения и родителям таких детей;
- для инклюзивного образования очень важным является применение мультидисциплинарного подхода при организации психолого-педагогического сопровождения детей, привлечение местных общественных организаций к решению вопросов интеграции каждого ребёнка в общество;
- необходима разработка методического обеспечения для инклюзивного дошкольного образования (специальных программ, методических рекомендаций, учебников и дидактических средств, учитывая требования личностно-деятельностного подхода в образовании детей с нарушениями психофизического развития);
- инклюзивное обучение не возможно без подготовленных специалистов, а может происходить только при условии специальной подготовки и переподготовки кадров. Такая подготовка предусматривает овладение педагогами дошкольных учреждений основными понятиями, методами и методиками современного дифференцированного обучения, особенностями детей с психофизическими нарушениями;
- внедрение инклюзивного обучения детей с ООП во все учебные заведения страны предусматривает активное привлечение родителей к учебно-воспитательному и коррекционному процессу на партнерских началах, сотрудничество с родителями детей без нарушений и поддержку инициатив общественных и родительских организаций [3, с. 11].

Инклюзивное образование в Украине имеет небольшую историю, но уже очевиден ряд преимуществ. Вместе с тем, ещё есть недостатки системы специального образования, которые мешают интеграции детей дошкольного возраста с особыми потребностями в общий образовательный процесс, а именно:

- несовершенство законодательной базы в области инклюзивного образования, что приводит к замедлению или отсутствию механизмов развития, обеспечения и её финансирования;
- недостаточное материально-техническое и кадровое обеспечение дошкольных учебных заведений (отсутствие специально разработанных учебных методик и программ, практически полное отсутствие специально подготовленных специалистов);
- архитектурная неспособленность дошкольных учебных заведений для беспрепятственного доступа к ним детей с нарушением функций опорно-двигательного аппарата;
- неподготовленность и не восприятие детьми без нарушений и педагогами совместного обучения с детьми с психофизическими нарушениями [4, с. 122].

Существуют и другие проблемы. Например, негативное отношение родителей здоровых детей к тому, что их дошкольники должны учиться с детьми с нарушениями. Такие родители считают, что ориентация на детей с различными нарушениями задерживает развитие других детей. Реализация индивидуального учебного плана, разработанного в соответствии с потребностями таких детей, должна происходить в условиях обычного учебно-воспитательного процесса, не останавливая и не тормозя продвижение обучения других детей.

Заключение. Таким образом, готовность дошкольных учебных заведений Украины к обучению детей с особыми образовательными потребностями находится на стадии развития. Это связано, прежде всего, с недостаточной информационно-просветительной работой, неосведомленностью населения, педагогических работников и родителей относительно сути инклюзивного образования, её преимуществ для всех детей. Многие не осознают, что значимость инклюзивного образования состоит в том, что дети с особыми потребностями привыкают жить в среде здоровых сверстников, принимают участие в жизни дошкольного учебного заведения,

таким образом, привыкая к жизни в социуме. Дети без нарушений привыкают толерантно воспринимать своих сверстников с особыми потребностями и относиться к ним как к обычным детям.

Список цитируемых источников

1. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». Програма «Інклюзивна освіта» [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://ussf.kiev.ua>. — Дата доступа: 18.12.2017.
2. Права детей с особыми образовательными потребностями на равный доступ к качественному образованию / под ред. Н. Софий. — К. : [б. и.], 2006. — С. 59.
3. Синьов, В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні / В. Синьов, А. Шевцов // Дефектологія. — 2004. — № 2. — С. 11.
4. Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (українсько-канадський досвід) : матеріали Міжнарод. конф. / за ред. В. І. Бондаря, Р. Петришина. — К. : Наук. світ, 2004. — С. 122.
5. Софій, Н. З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти / Інклюзивна школа : особливості організації та управління : навчально-методичний посібник / А. А. Колупасва, Ю. М. Найда, Н. З. Софій [та ін.] ; за заг. ред. Л. І. Даниленко. — К. : [б. и.], 2007. — С. 128.

Репозиторий БарГУ